

SPIŠSKÝ PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

I november 2013

Slovenský raj oslavuje štvrtstoročnicu ...

čítajte na strane 3

Albín Medúz – múdry klaun ...

čítajte na strane 4

Sochy na námestí Sp. Novej Vsi ...

čítajte na strane 5

Požičovňa oblohy na spišský spôsob ...

čítajte na strane 7

Karty sú rozdané. Voliči v Košickom kraji dali právomoc rozhodovať o dôležitých otázkach v doprave, školstve, zdravotníctve, či cestovnom ruchu novým poslancom takto: 26 poslancov je zo strany Smer-SD, 15 poslancov je z pravicovej koalície KDĽ, SDKÚ-DS a Most-Híd, 11 poslancov je nezávislých, 4 poslancov má Strana Maďarskej komunity a 1 zastupuje Konzervatívnych demokratov Slovenska. Kto pozná politické názory niektorých „nezávislých“, dokáže si porátať, že Smer-SD bude mať pri hlasovaní k dispozícii nadpolovičnú podporu poslancov. O novom županovi muselo rozhodnúť 2. kolo volieb, do ktorého sa dostali Zdenko Trebuľa a Rudolf Bauer.

Okres Spišská Nová Ves budú v zastupiteľstve Košického samosprávneho kraja zastupovať:

Marián Hojstrič, ktorý získal 3 601 hlasov

Pavol Bečarik (3 071 hlasov)

Stanislav Vospálek (2 909)

Michal Komara (2764)

Iveta Rušinová (2 713)

Rastislav Javorský (2 662)

Janka Brziaková (2 466)

Patriota ale najviac zaujímalo, ako sa volilo v našom Meste. Novovešťania svojimi hlasmi rozhodli takto:

Máme po voľbách

V sobotu, 9. novembra, sme sa mohli rozhodnúť, ktorým kandidátom na poslancov i predsedu Košického samosprávneho kraja dáme svoj hlas. „Župné“ voľby, ako zvyčajne, ľudí príliš neoslovili.

1. Rastislav Javorský (1 570 hlasov),
2. Pavol Bečarik (1 524)
3. Michal Komara (1 467)

4. Miroslav Semeš (1 465)
5. Ondrej Majerník (1414)
6. Janka Brziaková (1 290)

7. Adnan Akram (1 268)

pokračovanie na str. 2

ŠUŠKANDA

17. novembra sme si pripomenuli 24 rokov Nežnej revolúcie. Už takmer štvrtstoročie teda uplynulo od chvíľ, kedy ľudia vyšli do ulíc, aby podporili protestujúcich študentov a po nich aj umelcov. Vlna odporu neodolala komunistická hrádza a jedno historické obdobie sa v Československu skončilo. To ďalšie sa začalo. S veľkými očakávaniami, sľubmi a nádejami. Národ očakával zázračné zmeny, slobodu a bohatstvo. Nikto vtedy nechcel počúvať slová o nepri-

pravenosti na demokraciu, o prezliekaní kabátov bývalých komunistov, ani o tom, že, že ekonomika je na dne a k bohatstvu sa budeme musieť tvrdo a dlho prepracovávať.

Dnes už vieme, že tieto reči neboli iba šuškanďou, alebo zbytočným strašením. Vytriezvenie z revolučného nadšenia prišlo skoro. Dnes by ľudia tvrdili prácu aj prijali, ale práce je málo. Sľubované Švajčiarsko je stále za horami-dolami. Je verejným tajomstvom, že Slovensku nevládnú zvolení politici, ale finančné skupiny. Výška dôchodkov a podpora mladých rodín je zúfalo nepostačujúca. Zato nadštandardné sú podpory mnohočlenných rodín nezamestnaných. Ale všetko čierne nie je. Hranice sú pre všetkých otvorené. Pomaly k nám prichádzajú investovať veľké zahraničné firmy. Študenti chodia študovať na stredné, vysoké školy, aj univerzity po celom svete. Škoda len, že mnohí z nich tam potom aj zostávajú. Ľudia môžu slobodne prejavovať svoje náboženské ctenie.

Nie je nám zle, ale mohlo by byť aj lepšie. A žiadny zázrak nám nepomôže. Iba trepezlivosť a pracovitosť.

Mestský výbor č. 4 - SÍDLISKO MIER

Počas tohoto roka som prechádzal po všetkých mestských častiach Spišskej Novej Vsi. Znovuobjavoval ich malebné zákutia, rozprával s ich obyvateľmi o tom, čo im ešte chýba, čo je nutné opraviť, alebo postaviť. Dnes sa táto potulka končí na sídlisku Mier, ktoré je akýmsi panelovým mestom v meste. Má zo všetkých mestských častí najviac obyvateľov - až 10 tisíc. Teda viac než štvrtinu obyvateľov celého mesta.

„Obyvatelia sídliska majú k dispozícii nákupné stredisko CBA, obchodné domy Kaufland, Lidl, Tesco, zdravotnícke zariadenie, 3D kino, zábavné podniky, reštauráciu. Mestská časť je obsluhovaná linkamiestskej hromadnej dopravy 5, 6, 11, 15 a 16.“

- takto opisuje Mier Wikipédia. Mňa ale viac zaujímali názory tých, ktorí na sídlisku Mier žijú. Ako ho vidia oni? S čím sú spokojní a čo im, naopak, chýba?

Najčastejšou odpoveďou na otázku: *pokračovanie na str. 2*

Editoriál

Už sú tu Vianoce! Asi sa divíte, čo tu píšem, veď do najkrajších sviatkov v roku nám podľa kalendára chýba ešte pár týždňov. Samozrejme, že máte pravdu, ale vianočnú náladu sa u nás už od októbra snažia povzbudiť obchodníci. Ešte sme sa po meste prechádzali v tričkách a košeliach s krátkymi rukávami a z niektorých výkladov, či televíznych reklám už na nás útočili reklamy, melódie a obrázky pripomínajúce narodenie Ježiška. A aký vlastne je ten vianočný tovar, či služby, ktoré sa nám obratní obchodníci snažia vnútiť pod pláštikom neuveriteľnej výhodnosti?

Nuž najčastejšie ležiaky, ktoré počas roka ležali v skladoch. Nákupný ošial, pod pláštikom vianočných darčiekov a neregulovaná chuť kúpiť svojim blízkym výhodne čokoľvek, hraje obchodníkom do karát. A tí vyťahujú eso z rukáva. Krásne zabalenú zbytočnosť pod ceduľkou s nápisom: Veľká vianočná zľava. V skutočnosti to nie je eso, ale len guľová osmička. Takmer zbytočná karta, ktorá sa tvári, že bez nej ste stratení. Ďalšia vec je životnosť týchto produktov. Odevy, či elektronika zo supermarketov sú vyrábané tak, aby prežili záručnú dobu. Hoci ani tú často nezvládnú. A tretí dôvod, prečo sa pri výbere darčiekov správať rozumne je nervozita. Rozhodnite sa už doma, čo chcete kúpiť. V obchode odolajte útokú svetielok, krásnych obalov a neúprimných sloganov. Veď nervózne kutranie v policiach a vystávanie v radoch na sezónne „novinky“ vyvolá čokoľvek, len nie predvianočnú pohodu.

A odtrpia si to aj predavačky pri pokladniach. Tie budú makať aj 24. decembra, aj na Silvestra. Asi každý z nás tuší, že za minimálnu mzdu. Tak načo sa znervózňovať, pridávať im prácu a tráviť časť Štedrého večera v obchodoch? Ak viete, čím chcete pod stromčekom obdarovať svojich blízkych, kúpte si to skôr. Strávte Vianoce doma, kde sa miešajú vône stromčeka, kapustnice a vyprážanej ryby. Kde vás pobaví obohratý Mrazík aj s Perinbabou. Kde budete spolu s tými, ktorých máte najradšej. Je to určite krajšia predstava, ako predieranie sa s nákupným vozíkom medzi regálmi so snahou uchmatnúť tuctový tovar tváriaci sa ako exkluzívna novinka.

Požehnané a pokojné Vianoce všetkým Spiššikom praje váš Patriot.

Máme po voľbách...

pokračovanie zo str. 1

Úspešným kandidátom, a dnes už poslancom, Patriot blahoželá a spolu s ostatnými Novovešťanmi verí, že dokážu vybojovať pre Spišskú Novú Ves viac, než ich predchodcovia. Naše cesty, školy, ale hlavne cestovný ruch potrebujú nielen financie, ale aj nové impulzy na rozvoj. Pred voľbami to každý z nich sľuboval. Teraz prichádza čas plnenia sľubov. A práve na túto tému sa Patriot porozprával s Rasťom Javorským - najúspešnejším kandidátom na poslanca v našom meste.

Rasťo, ako ste prežívali volebnú sobotu a hlavne oznámenie o výsledkoch volieb?

Rastislav Javorský (poslanec VÚC Košice): V sobotu som už konečne oddychoval. Strávil som ju s rodinou a podvečer už aj sledovaním priebežných výsledkov volieb. Rozhodol som sa aktívne zapojiť do verejného života a som rád, že voliči mi k tomu dali príležitosť. Týmto by som im chcel úprimne poďakovať. A ešte jedno: moje predvolebné sľuby sa teraz pre moju prácu stávajú alfou a omegou. Nechcem, aby mi to niekto pripomínal, sám budem robiť pre ich splnenie všetko, čo bude v mojich silách.

Okres Spišská Nová Ves a jeho záujmy budú obhajovať 7 poslanci. 3 nezávislí, 2 pravičiarci a 2 ľavičiarci. Dokážete sa zjednotiť?

Nepochybujem o tom. Stranícke tričká na tejto úrovni by nemali mať vplyv na hlasovanie. Pevne verím, že prvoradým bude aj u mojich kolegov lokálpatriotizmus. Veď všetci sme sľubovali dať svoje sily v prospech nášho okresu a nie politickým ideám. Toto je praktická politika - ľudia vás poznajú a majú právo kedykoľvek sa vás opýtať, čo pre nich ako poslanec robíte.

A ja sa im chcem kedykoľvek pozrieť priamo do očí a mať pripravené odpovede. Nie len nejaké zahmlievanie, ale konkrétne príklady toho čo som urobil.

Pre ľudí sa politika stala symbolom cesty k bohatstvu. Aj preto patria politici k tým najmenej populárnym členom spoločnosti. Neobávate sa, že ako politik stratíte kredit medzi ľudmi?

Je načase búrať zažitú vzorce rozmýšľania. Áno, sme svedkami toho, že politikom sa darí veľmi dobre. Nemožno ich ale všetkých hádzať do jedného vreca. Som presvedčený, že mnohí z nich sa snažia pre spoločnosť a ľudí niečo urobiť a pomáhať.

Viete, ja mám svoju firmu, dávam ľuďom prácu. To bolo a aj naďalej zostane moje živobytie. Absolútne nie som odkázaný na nejaké odmeny za prácu poslanca. Za tú bude pre mňa najväčšou odmenou, ak sa mi podarí urobiť niečo pre môj milovaný Spiš. Tu žijem, vychovávam svoje deti, mám tu priateľov. Pre nich, no nielen pre nich, chcem urobiť niečo, čo im urobí život v tejto časti Slovenska príjemnejší a atraktívnejší.

Asi toho nie je málo, čo bude potrebné urobiť. Jedny voľby asi rýchlo nevyriešia kopiace sa problémy. Čo bude vašou prioritou?

Samozrejme. K mandátu poslanca nám nepribalia čarovné prútiky. Bolo by naivné myslieť si, že zrazu sa všetko zmení k lepšiemu. Ale, ak by som neveril tomu, že dokážem prispieť k postupnému riešeniu najväčších problémov Spiša, tak by som za poslanca ani nekandidoval. Bezpochyby bude nutné zastaviť rastúcu nezamestnanosť. Musíme tu prilákať investorov, ktorí ľuďom ponúknu prácu.

Veľké rezervy sú stále v rozvoji cestovného ruchu. Je potrebné inšpirovať sa takými regiónmi, aj v zahraničí, ktoré dokážu turistov prilákať a ponúknuť im nielen atraktívne miesta, ale aj kvalitné služby. Nuž a prichádzať do turistických centier by mali po kvalitných cestách a nie po tankodromoch. Nesmiem zabudnúť ani na zdravotníctvo. Hoci je nemocnica v súkromných rukách, je možné tlačiť na jej vedenie, aby sa zvýšila kvalita poskytovanej zdravotníckej starostlivosti, ale aj prostredie, v ktorom si po ňu pacienti chodia.

Mestský výbor č. 4 - SÍDL. MIER

pokračovanie zo str. 1

Čo treba na Mieri vyriešiť? Bola. „Doprava“ Nedobudované prístupové cesty, deravé cesty a chodníky a akútny nedostatok parkovacích miest - to všetko komplikuje obyvateľom sídliska život. Nie sú prehnane kritickí, nečakajú, že zmeny nastanú zo dňa na deň, ale niektoré problémy sú už, podľa nich, „bradaté“.

Veľkú aktivitu začali na Mieri vyvíjať ženy. Zástupkyňa Únie žien Slovenska prišli so svojimi návrhmi na zasadnutie mestského výboru. Dokázali presne sformulovať, čo by zo sídliska urobilo ešte lepšie miesto na život.

- bezpečnosť na sídlisku, ktorá vyžaduje častejšie obchádzky polície, napr. i na bicykloch
- nepostačujúce separovanie odpadu, zberný dvor je pre mnohých obyvateľov ďaleko a plasty by sa mali odvázať častejšie

- problém bezdomovcov, ktorí sa potulujú po sídlisku, popíjajú, poliehajú po lavičkách a sú hluční

- problém majiteľov psíkov, ktorí po svojich psíkov exkrementy neodpratávajú.

Bezpečnosť a čistota - to sú dve slová, ktoré najlepšie vyjadrujú potreby sídliska Mier. Je tak ťažké naplniť ich reálnym obsahom? Myslím si, že nie. Ale chce to viac aktivity

zo strany mesta i samotných obyvateľov sídliska. Kúzelné na tom je, že tieto požiadavky sú finančne nenáročné a výhovorka, že na ne nemáme peniaze, neobstojí. Oveľa náročnejšie projekty sa už podarili. Doprave napomohlo nové prepojenie cez most a kruhové križovatky pri Tescu.

Zrekonštruované boli školy. Pri nich vybudovali multifunkčné ihriská. Škoda len, že už roky sa iba hovorí o areáli vodných športov a rekreácie na ľavom brehu Hornádu. Je to ambiciózny projekt, ktorý by nemal zostať iba fikciou.

Rasťo Javorský

Vážení Spišiaci
Touto cestou sa Vám chceme poďakovať za to, že ste nám vo voľbách do VÚC odovzdali svoje hlasy.

Zuzana Páleniková
PhDr. Róbert Kočíš

HĽADÁTE PEKNÝ BYT ZA ROZUMNÚ CENU?

Najlacnejšie a najvýhodnejšie bývanie v Spišskej Novej Vsi

Nové 1-, 2-, 3-izbové byty
od 850 €/m²

Bližšie informácie na:

053/417 32 39

NEVÁHAJTE
A DOHODNITE SI OBHLIADKU!

www.panoramacity-sro.sk

Chrapčiakova 688/29 | 052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053/417 32 31, 417 32 39 | e-mail: panoramacity-sro@panoramacity-sro.sk

V 1. vlně bolo postavených 9 garáží (2 sú ešte voľné), v druhej vlně na jar 2014 dôjde k výstavbe 8 ks garáží.

- ohradený a monitorovaný areál
- automatická brána na diaľkové ovládanie
- prídte si zarezervovať svoju garáž

Cena garáže

8 990 €
vrátane DPH

www.panoramacity-sro.sk

Chrapčiakova 688/29 | 052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053/417 32 31, 417 32 39 | e-mail: panoramacity-sro@panoramacity-sro.sk

Dedo Mikuláš, familiárne zvaný Miťo má tri svoje zlatička: dvojrôčného labradorského retrievera Luka, osemročného vnuka Lukáša a trinásťročnú susedkinu dcéru Luciu. Cez týždeň majú čo robiť, ale v sobotu ráno sa u deda rozletia dvere a deti zavelia:

Ide sa do lesa. Dnes do Šulerlohu.

Keď mi Lucia nahlásila, že v sobotu pôjdu s nami na výlet aj jej starí rodičia, ktorí sú z „dolníakov“, žijú pri Galante a ich jediná turistika je nákupné centrum a späť, rozhodol som sa, že ich zoberiem na malú a nenáročnú poobedňajšiu prechádzku do Šulerlohu, kam sme ako pubertiaci chodievali na naše prvé rande s dievčatami.

Naše miniputovanie začíname pri orientačnom stĺpe na námestí pri radnici. Po zelenej značke sa presúvame mestom dole Rožňavskou ulicou, prechádzame cez rieku Hornád, míňame Športovú halu a pri „Pol'hohospodárke“ zabočíme vľavo hore k sídlisku Tarča. Oporným bodom je tu pre nás travertínový pamätník a za ním prejdeme okolo činžiakov, stále južným smerom. Konečne opúšťame panelové okolie a cez cestu okolo Domova dôchodcov prichádzame k záhradkám.

Na tomto mieste musím pochváliť značkárov Klubu slovenských turistov, lebo turistické cesty a chodníky v našom regióne sú značené naozaj perfektne, čo by nám mohli, napríklad takí Rakúšania, ktorí žijú z turistického ruchu, naozaj závidieť.

Po prechode okolo záhradkárskej osady sa dostávame do voľného terénu a po poľnej ceste, vždy južným smerom, mierne hore kopcom. Naľavo zaregistrujeme veľký betónový slovenský dvojkríž. Vzápätí vychádzame na lúku, kde nás na konci čaká orientačné miesto „Pieskovce“

Trasa: SNV námestie - sídlisko Tarča - Pieskovce - Šulerloh - sídlisko Tarča

Značenie: zelená turistická značka, od Pieskovca bez značenia

Dĺžka trasy: cca 4 km

Doba prechodu: cca 1, 5 hod.

Prevýšenie: minimálne

Presun: bez použitia dopravy

Asi 100 metrov pred ním odbočíme vľavo, zastavujeme sa a ja ukazujem našim hosťom z juhu Slovenska (ktorí ten kopček naozaj musia predýchať), výhľady na naše mesto.

Potom kráčame, už bez značenia východným smerom po pastvinách ale po dobre znateľnej ceste, vľavo míňajúc borovicový lesík, pričom vpravo sa nám ukazujú pekné výhľady smerom k Novoveskej Hute na svahy Hnilceckých vrchov. Na konci lúky sa nakoniec vpravo ukáže chatová osada, ktorá je vstupom do doliny Šulerlohu. Priznám sa, že ma tento pohľad doslova šokuje, lebo táto dolinka je vskutku prekrásna a pôsobí krajinársky obdivuhodne. Ani sa mi veriť nechce, že len zopár tisíc metrov od stredu mesta máme také pekný kus malebnej prírody.

Po chvíli oddychu a kochania sa, zostupujeme potom ešte asi 200 metrov mierne dole a pred nami sa ukáže poľná cesta, ktorá vedie naspäť do mesta, opäť na sídlisko Tarča, tentokrát severným smerom. Okolo BMZ-ky a TRI-plusu prichádzame do priemyselnej časti mesta a pri ZOO sa vraciame na sídlisko Tarča.

Luckini starí rodičia si pochvaľujú túto poobedňajšiu vychádzku a my ich na záver ešte zoberieme na kávičku a zákusok do obchodného centra Madaras. A dodať musím, že aj Luk sa tvári spokojne, lebo sa na lúkach mohol s deťmi vyšantíť do psieho zblbnutia. **Michal Buza st.**

Bežecký areál na Grajnári má nový oranžový prírastok

Zima sa nezadržateľne blíži a prvé snehové vločky už onedlho prikryjú svahy v okolí nášho mesta. Netrpezlivým lyžiárom tým vyšlú signál, aby si začali voskovať svoje „nádobičko“, pretože ich sezóna je tu. Spiš ponúka množstvo lyžiarskych stredísk rôzneho zamerania a jedno z nich vyrástlo v ostatnom roku aj na Grajnári.

V horskom sedle medzi Rožňavou a Spišskou Novou Vsou dostalo v minuloročnej jeseni nový facelift bežecké lyžiarske centrum. Jeho novú podobu sme si na stránkach Spišského Patriota už predstavili, a tak si len zopakujeme, že Grajnár ponúka 5 zokruhovaných lyžiarskych tratí v celkovej výmere 37 km, ktoré sú podľa dĺžky a náročnosti v teréne farebne odlišené. „Nový Grajnár“ mal medzi lyžiarmi obrovský úspech. Časť zo zaslúh si pripísala v minulom roku mimoriadne štedrá Perinbaba, no veľký podiel na úspechu má i „duša“ tohto projektu Ing. RNDr. Lívia Brovková, vedúca organizačného oddelenia MÚ v Spišskej Novej Vsi. „V uplynulej zime sme zaznamenali veľký nárast

bežkárov. Niektorí sa tu po dlhšom čase vrátili, no zaregistrovali sme veľa nových, predovšetkým mladých nadšencov. Plné parkovisko počas sezóny svedčí o tom, že to malo význam a teší nás, že aj úspech,“ zhodnotila minuloročnú sezónu. A jej tím počas leta nezaspal na vavrínoch. Pre bežeckých fajnšmekrov pripravil novú - oranžovú lajnu. Tá sa začína ako všetky jej farebné sestry na parkovisku Grajnár. Po chvíli im však, pred prvou zásadnou odbočkou - Glocingerka, dáva zbohom a presne v nadmorskej výške 1000 m.n.m, pri smerovníku Biele skaly zabočí prudko vľavo. Nasleduje náročný zjazd a klesaním sa dostane až na veľký lesný sklad, ktorému domáci hovoria Hliníky. Tu lyžia-

rov čaká pripravená novoosadená informačná tabuľa, ktorá ich zavedie okolo majestátného kopca - Hlinisko. „Orange line“ ponúka hlavne famózne výhľady na Vysoké Tatry, našu metropolu, ale i celú Hornádsku kotlinu. Pri dobrej viditeľnosti sa dá kochať aj výhľadmi na „levočskú huru“, priľahlé obce, či celý veniec Volovských vrchov. Po obídení celého vrchu sa stopa opäť vráti na Hliníky, kde sa tí odvážnejší môžu spustiť cez Roztoky až k známemu lyžiarskemu centru Mráznica (zatiaľ značená ako modrá cyklotrasa), čím vzniká unikátne prepojenie bežeckého a zjazdového areálu. No a tí, ktorí majú svojho tátoša zaparkovaného na Grajnári, sa po obojsmernej stope vrátia späť na Grajnár. Oran-

žová lajna má zhruba 7 km a je stredne náročná. „Verím, že sa bude táto nová trať ľuďom páčiť. Chcela by som sa poďakovať hlavne vedeniu Lesov mesta Spišská Nová Ves ako i celému Polesiu Hnilčík, vedeniu mesta Sp. Nová Ves, či kompetentným pracovníkom MsÚ, ktorí vynaložili nemalé úsilie, aby sa táto nová cesta mohla narodiť. Zároveň sa postarali aj o servis na už fungujúcich lajnách, čo nie je lacná ani jednoduchá záležitosť. Pravidelná kosba a terénne úpravy viedli k skvalitneniu služieb pre občanov. Dúfam, že bežkári budú aj v tomto roku spokojní a zalyžovať si prídu. Týmto ich srdečne na Grajnár pozývam a chcem im garantovať, že máme rozpracované projekty, ktoré tomuto stredisku dodajú v budúcnosti ešte modernejší, športovejší, ale i rodinno - spoločenský charakter,“ dodala odhodlane Brovková. **-ob-**

Slovenský raj oslavuje štvrt' storočnicu!

Národný park Slovenský raj existuje už 25 rokov. Inštitúcia, ktorá pomáha chrániť prírodné dedičstvo svetového významu. Krásy a špecifiká, ktoré ponúka turistom nespútaná príroda raja na Slovensku nemá konkurenciu.

Dobrodružné túry úzkymi roklinami, tiesňavami pomedzi dlhोčinné vodopády, šplhanie sa po rebríkoch, lávkach, či stúpačkách. To všetko ponúka návštevníkom Slovenský raj. „Na ploche iba 20 000 hektárov máme najväčšiu koncentráciu roklín a krasových útvarov,“ povedal riaditeľ Národného parku Slovenský raj Tomáš Dražil.

Prvé prechody tiesňavami absolvovali turisti už pred viac než 100 rokmi - Suchá Belá v roku 1907 a Kyseľ v roku 1900. V Národnej prírodnej rezervácii rastie viac ako 1 000 druhov vyšších rastlín. Vidieť tu môžete viac ako 2 000 druhov motýľov, rys, vlk, medveď, nie najšťastnejšie dovezený kamzík, ale aj vtáky, vrátane najvzácnejších dravcov.

Okrem unikátnej prírody je v raji aj množstvo historických pamiatok, ktoré do raja každý rok lákajú státisíce turistov. Ide o Kartuziánsky kláštor v lokalite Kláštorisko, Marcelov hrad v lokalite Zelená hora. Smotatnou kapitolou je Dobšinská ľadová jaskyňa, ktorá je v zozname Svetového prírodného dedičstva Unesco.

Slovenský raj sa stal Národným parkom v roku 1988. „Vtedy boli úplne iné ekonomicko - spoločenské podmienky,“ hovorí Dražil. Raj je spolu s Malou Fatrou štvrtým najstarším Národným parkom na Slovensku. Slovenský raj navštívilo najviac turistov po revolú-

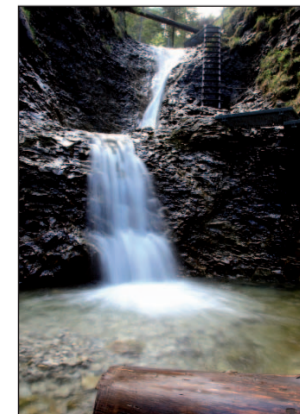

cii. „Vtedy prišlo do raja 800 000 až 1 milión turistov. V tom čase sme boli atraktívna krajina, otvorili sme sa západu. Dnes je to o čosi menej. To číslo sa pohybuje medzi 500 000 až 700 000 návštevníkmi,“ spresnil mladý riaditeľ Správy Národného parku.

V Slovenskom raji chcú do ďalších rokov zabojovať s ponúkanou kvalitou služieb a jednodňovou návštevnosťou. „Chceme, aby sa u nás ľudia zdržali dlhšie. Myslím, že raj má čo ponúknuť,“ zdôraznil Dražil. Rezervy sú aj v stave technických zariadení - rebríkoch, lávkach a stúpačkách, ktoré treba obmieňať a neustále kontrolovať.

V Slovenskom raji ochranári chystajú novú zonáciu, zmenu hraníc Národného parku. „Plánujeme niektoré časti z parku vylúčiť a iné časti pridať,“ vysvetľuje Dražil. Ochrancovia prírody chcú s kolegami z Ruska a Poľska na miestach, kde je tzv. neprebádaná pôda naštartovať aj ekologický turizmus. „Je to turizmus, ktorý nepoškodzuje prírodné prostredie. Je priateľský k prírode a umožní čo najviac návštevníkom sa oboznámiť s tou krásou Národného parku.“ prezrádza svoje plány riaditeľ.

V Národnom parku sa 25 rokov darí udržiavať príroda v takmer pôvodnom stave. „Nemáme tu taký megalomanský rozvoj, nie sú tu obrovské apartmánové domy, či hotely. Slovenský raj je destinácia takej intimity, komornosti a precítenia tej prírody. Chceme, aby sa tu tie prírodné hodnoty udržali,“ uzavrel náš rozhovor Tomáš Dražil. **(sim)**

ZNÁMI NEZNÁMI NOVOVEŠŤANIA

Albín Medúz - múdry klaun

Muž so sivými vlasmi, červeným klaunovským nosom, kostýmom šaša a na choduliach. Takto najčastejšie Novovešťania registrujú Albína Medúzu, ktorému prischla prezývka mestský klaun. Albín je však predovšetkým profesionálnym hercom v Spišskom divadle, no zahral si aj v niekoľkých filmoch, či obľúbených televíznych seriáloch.

Albín Medúz hrá už 33 rokov ako profesionálny herec v Spišskom divadle. Ako nám sám prezradil, k divadlu sa dostal čistou náhodou. Šťastena i obrovský herecký talent sa u Albína prejavili už za mlada. Už ako 20-ročný, dostal ponuku, zahrať si hlavnú postavu v Brechtovej inscenácii Žobrácka opera a od 1. novembra 1980 je hercom v Spišskom divadle.

Albín je umelec telom aj dušou. Kariéru herca by nevynechal za žiadne iné povolanie. „Pred rokmi som skúšal robiť vo fabrike za pásom, ale tam som vydržal iba tri mesiace. Byť hercom nie je monotónna práca. Na divadle je najkrajšia rôznorodosť postáv, ktoré človek hrá. Napríklad divadlo pre deti si vyžaduje, aby herec ovládal základy akrobacie, to znamená, aby vedel stáť na hlave, aby vedel robiť premety, žonglovať, nosiť na ramenách svojich kolegov, či chodiť na choduliach. Práca v divadle je sústavným učením sa niečoho. Keď hrá človek lekára, musí vedieť trochu o lekárskej problematike, v tejto práci jednoducho nezakrpatieva. Súčasťou herectva je dennodenné sedenie v knihách,“ vysvetlil, čím je pre neho herectvo príťažlivé. Najťažšie na divadle je získať

si divákov. „U detského diváka stačí mať guľičku na nose a zaujme, ale u dospelého diváka je potrebná vierohodnosť, ktorú stvárnjuje, aby mi divák uveril,“ doplnil.

Za svoju profesionálnu divadelnú kariéru si zahral v 99-tich premiérach a viac v ako 3 400 predstaveniach. „Čaká ma stá premiéra. Dúfam, že to bude skôr, ako odidem do hereckého dôchodku. Keď mi budú sily stačiť a keď ma budú chcieť, v divadle budem hrať aj naďalej. Z divadla sa pobe-riem rovno na cintorín,“ drsne zavtipkoval. Albín má aj svoj herecký vzor, je ním najväčším, Marcel Marceau.

62-ročný herec sa teší, že v Spišskej je o divadlo čoraz väčší záujem. „Nárast je citel-ný. Nejde len o deti, ktoré tu prídu na kultúrny poukaz zo školy, ale prichádzajú aj ľudia, ktorí sú nútení, kúpiť si ten lístok. Možno je to aj tým, že ľudia sú presýtení masmédi-ami. Ako je v kine 3D film, aj my v divadle robíme 3D predstavenia, keď diváci sú účastníci divadla, zapojíme ich do deja a nie sú obrnení okuliarmi a priestorom. Lúto mi je, že napríklad Ženský zákon v Spištine nehráme častejšie. Je to atraktívne predstavenie, ktoré je navyše dobre urobené a listky sú do konca decembra dávno vypredané,“ vysvetlil.

Albín si zahral aj v niekoľkých filmoch. Hrdý je na svoje role vo filmoch: Od rána do úsvitu a v komédii Baščovansky a zať. „Tie filmy ma obohatili.“ Okrem toho si zahral epizódne postavy v niekoľkých dieloch seriálov, Ordinácia v Ružovej záhrade, či Kriminálka Staré mesto. „Účinkovanie v médiach je krátka sláva. Pripadá

mi to ako poľná tráva, ktorá po čase zvädne. Zatiaľ, čo v divadle herec rastie od postavy k postave,“ myslí si.

Albína môžete často stretnúť aj na mestských akciách, kde vystupuje ako choduliar. „V Spišskej som jediný choduliar. Keďže mám už svoj kano-nický vek, postupne zaučiam na choduliach aj svojich kolegov. Chodenie na choduliach je ako jazda na bicykli. Keď sa to človek raz naučí a má pocit istoty, nespadne. Hlavné je, nebať sa, že spadne. Na choduliach som už prešiel každé väčšie mesto na Slovensku,“ dodal.

Aj keď Albín nie je rodený Novovešťan, k Spišskej má veľmi vŕcný vzťah. „Spišská Nová Ves je pre mňa pupok sveta. Spiš je najkrajším rázovitým krajom na Slovensku. Nie je nič krajšie, ako vyjsť na ulicu alebo sa prejsť v „kanadách“ po našej krásnej prírode, lesoch, horách. Keď sa vraciam od Popradu, alebo od Košíc do Spišskej a vidím tú povestnú vežu, vždy si poviem, áno, už som doma, aj keď som prísť-hovalec.“

(sim)

Zdravotná sestra opatruje starenky v Rakúsku

Je jednou z desiatok Novovešťaniek, ktoré sa starajú o starých ľudí za hranicami Slovenska.

Štyridsaťosem ročná, Naďa Šarišská odišla do Rakúska pred tromi rokmi. Doma nechala dve deti a manžela, aby si finančne polepšili, ale aby aj okúsila iný život v cudzom prostredí. Dôvodov na jej odchod bolo hneď niekoľko. Ako rodinné, tak i pracovné. „Po 25-tich rokoch práce v nemocnici som sa cítila frustrovaná, málo ohodnotená, bola som viac a viac podráždená, neskutočne unavená. Problémov sa nakopilo aj v súkromnom živote. Mala som pocit, že už to asi nezvládnem a musím niečo urobiť, aby som sa, ľudovo povedané, nenašla na psychiatrii,“ vyznala sa Naďa.

Nadine rakúske dobrodružstvo sa začalo v hlavnom meste, vo Viedni. „Pracovala som tam rok a pol. Zotrvala som tam až do smrti mojej babky, o ktorú som sa starala.“ Ďalšie jej kroky viedli do Grazu, kde zastupovala kamarátku. „Bola som pri klientke, ktorá vyžadovala odbornú ošetrovateľskú starostlivosť. Babkin stav bol vážny. Som zdravotná sestra a táto práca ma stále naplňuje - ľudovo povedané, našla som sa v tejto práci. Rodinka mojej klientky bola so mnou spokojná aj napriek

tomu, že v nemčine som nebola dokonalá. Našli mi rodinu, kde som teraz,“ spresnila. Naďa momentálne žije v Štajersku, v dedinke Hausdorf. „V dedine pozná každý každého. Prostredie je tu krásne, ľudia sú veľmi ústretoví,“ vyznala sa. Život za hranicami jej vyhovuje a tvrdí, že je neporovnateľne lepší, ako ten na Slovensku. „Slováci sú pracovitý národ, ale život, či už na Spiši alebo inde na Slovensku, nie je život, ale živorenie. Prežívanie z výplaty do výplaty, život v neskutočnom strese. Nie pre všetkých, ale pre väčšinu áno. Uveríte tomu a pochopíte to až vtedy, keď spoznáte mentalitu a život iného národa,“ ozrejmila. Naďa hovorí, že Rakúšania

žijú oproti nám, kľudne, veľa cestujú a dovolenky si užívajú viac krát do roka. „Najviac ma ohúrilo ich spokojný spôsob života. Rakúšania si nerobia starosti, čo dnes navaria, alebo čo dnes musia upratať. Pripraví nejaký polotovár, alebo si zídu do reštaurácie, na návštevu, do divadla, do kina, alebo do prírody. A to deň, čo deň, nechápala som,“ priblížila mladá žena.

Naďa sa na začiatku svojej opatrovateľskej kariéry musela popasovať najmä s nemčinou. „Nerozumela som čo rozprávajú. Aj keď sme sa rukami, nohami, so slovníčkom dorozumeli - deprimovalo ma to, preto som sa učila a učila. Som samouk. Lahšie sa mi učí jazyk v nemecky hovoriacej krajine, ako na ka-dejakých kurzoch. Teraz sa už dohovorím, ale stále sa musím učiť, najmä gramatiku,“ priznáva. Keď už má Naďa dost nemčiny, rada si oddýchne pri obľúbenom drinku a dobrom jedle. „Je to jednoznačne šampanské a naša slovenská kuchyňa. Slovenské jedlá varím aj tu, Rakúšania ich milujú,“ uzavrela náš rozhovor žena, ktorej osud sa stáva pre mnoho jej rovesníčok zo Spiša typickým. (sim)

Fátima - dievča z krajiny pámp, futbalu a steakov

Osemnásťročná Fátima Sánchez zavítala do centra Spiša z krajiny, ktorá dala svetu tango, najlepšiu hovädzinu, či najväčšie hviezdy svetového futbalu. Uhádlí ste, je Argentínčanka. Mladá dáma si naplno užíva ročný študijný pobyt na Spiši. Miluje spišské pirohy a najťažšie je pre ňu učiť sa po slovensky.

Fátima k nám prišla z argentínskej provincie Misiones, z hlavného mesta Posadas žiť pred dvoma mesiacmi. Z juhu Južnej Ameriky sa sem dostala cez Rotary Club na ročný študijný výmenný pobyt. Rozšírila tak spektrum cudzincov, pre kto-

rych sa Spišská Nová Ves aspoň na istú dobu stala druhým domovom. „Prišla som za novými skúsenosťami a spoznávať iný životný štýl na novom mieste, čo najďalej od domova. Zostanem tu do júla,“ začala náš rozhovor sympatická študentka.

Nový domov na Spiši jej zatiaľ úplne vyhovuje. „Spišská Nová Ves je podľa mňa, milé a pokojné malé mesto. Je tu stále čo obzerat a objavovať, hlavne tie nádherné budovy. Aj ľudia sú ku mne milí a priateľskí,“ doplnila. Fátima potom zaspomínala na svoj príchod na Slovensko. „Už prvé dni u vás boli pre mňa úžasné, plné noviniek. Boli sme na turistike a bola to zábava.“ Život však nie sú len

radovánky, ale aj každodenné povinnosti, ktoré neobišli ani Fátimu tisíce kilometrov od jej pravého domova. „Teraz tu chodím každý deň do školy, na Gymnázium Školská a poobedia trávim s priateľmi a učím sa váš jazyk. Najťažšie je pre mňa štúdium slovenčiny. Je to veľmi náročný jazyk, ale ja sa veľmi snažím to zvládnuť,“ odpovedala.

Mladá slečna ťažko znáša odlúčenie najmä od svojho domáceho miláčika. „Momentálne mi najviac chýba môj pesík. Určite aj mamka, ale s ňou rozprávam cez Skype, tak to nie je až také zlé. Rodičia by ma chceli prísť pozrieť na konci môjho pobytu v júli, ale ešte nič nie je isté,“ odvetila. (sim)

VIANOČNÉ KONCERTY V NAŠEJ METROPOLE

Vianoce sú predo dvermi a kultúrychťiví Spišiáci si prídu naozaj na svoje. Spišská Nová Ves ponúka hneď niekoľko vianočných koncertov.

10.12.2013 o 18.00 hod. vystúpi v koncertnej sále Reduty trio LA GIOIA, sprevádzaná sláčikovým orchestrom.

Už o štyri dni na to (14.12.2013 o 19.00 hod.) zažije náš skvelo ozvučený evanjelický kostol vianočný koncert zoskupenia THE GOLDEN VOICES OF GOSPEL. Zlaté hlasy gospelu vystriedajú tradičné vianočné koledy v podaní populárnych KANDRÁČOVCOV a ich hostí. Koledovať sa bude 20.12. o šiestej večer. Vianočná atmosféra vyvrcholí 21.12, kedy sa so svojim tradičným vianočným koncertom v Redute predstaví spišskonovoveský zborový klenot – CHORUS IGLOVIA.

Veríme, že si nájdete v predvianočnom zhone chvíľku času a z bohatej kultúrnej ponuky si vyberiete to svoje.

Michal Buza ml.

Sochy na námestí

V tejto rubrike vám zvyčajne predstavujeme niektorú z úžasných budov v našom meste. Dnes ale urobíme malú výnimku. Pozrieme sa totiž na diela sochárov, ktoré sú súčasťou jedinečného námestia v Spišskej Novej Vsi. Nie je ich málo a aj v ich prípade by možno malo platiť: Menej býva niekedy viac!

Až na občasné poruchy nemá chybu.

Pri práci akademického sochára Kacvinského ešte zostaneme. Z jeho dielne vyšiel aj pamätník M. R. Štefánikovi, ktorí stojí už 6 rokov pred budovou Mestského úradu. Ako pocta veľkej osobnosti slovenskej histórie, ktorá je cez matku a brata úzko spätá aj so Spišskou Novou Vsou, tu stojí absolútne oprávnené. Či by jej nebolo lepšie len o pár metrov

zábavky nočných zvonárov, ktorí v podguráženom stave vyzváňaním rušia spánok ľuďom žijúcim v okolí. Čo takto vždy večer odmontovať srdce zvonu? A ráno ho späť namontovať.

Konrada Gaala (ale aj reštaurátor sôch na vchode do cintorína) Štefan Koval'. Je nádhernou poctou našej patrónke Nepoškvrnenej Panne Márii. Zaujímavosťou je, že do hornej časti stĺpa bola umiestnená kovová schránka s dobovými artefaktami. Tie budú budúcim generáciám Novovešťanov pripomínať dobu, v ktorej žijeme my. Akademický sochár z Vyšných Ružbách našiel v Spišskej Novej Vsi nebyvalý priestor a vo vedení mesta aj štedrých mecenášov. Odpoveď na otázku, či sú opravy a nové sochy za státisíce eur v čase krízy nevyhnutné, si zodpovedzte sami.

O pár metrov ďalej stojí Mariánsky stĺp so sochou Immaculaty. Ten zrekonštruoval a zreštauroval autor plastiky

Potulky po sochách a pamätníkoch v centre mesta ukončíme pred Redutou. Odtiaľ síce zmizla fontána, ale nechvejne zostáva stáť Pamätník SNP. Po Nálepkevi ďalšia spomienka na dejinnú udalosť, ktorej centrom Spišská Nová Ves určite nebola. Obludný kruh, ktorý narušuje celistvosť architektúry na našom námestí je jednoducho nepotrebný a škaredý. Okrem toho, jeho výstavbe padol za obeť kláštor, v ktorom žili rehoľné sestry. Jeho existencia je preto neospravedliteľná, jedine, ak ho niekto dokáže roztočiť a počas Spišských trhov využiť ako kolotoč.

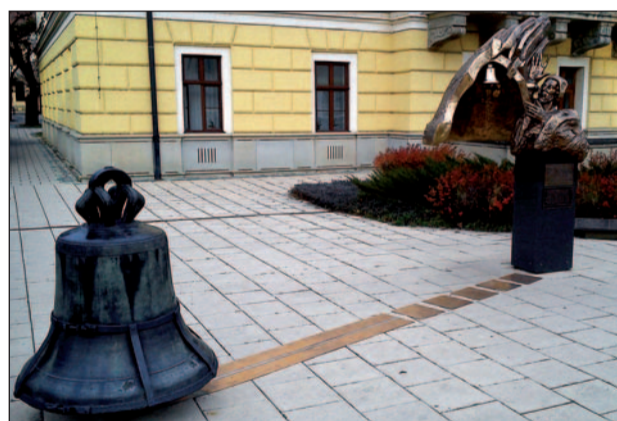
- leb -

Učiteľ zo Smižian, ktorý sa stal hrdinom Sovietskeho zväzu. Taký bol osud Jána Nálepku. Pamätníci aj historici vedia o tejto kontroverznej postavke aj príbehy, ktoré vypovedajú o inom, než o hrdinstve, ale je nepopierateľným faktom, že v správnom čase urobil správne rozhodnutie. Stal sa partizánom a pomáhal brániť Európu pred zvrhlým fašizmom. Či by sme nenašli v histórii nášho mesta významnejšie osobnosti, je minimálne otáznive. Škoda, že komunisti zlikvidovali sochu generála M. R. Štefánika. Umelecká hodnota sochy vyprchala so socialistickým realizmom a pozornosť upútala najmä vtedy, keď jej recesisti premalovali čížmy na červeno. Niektorí z pamätníkov dokonca tvrdia, že pôvodne to bola socha sovietskeho vojaka, ktorú prerobili na partizána, ktorý stráži naše námestie.

Kamenná ruža ako fontána v parku. Dielo miestneho sochára Ladislava Kacvinského dotvára krásne zátiešie v centre centra. Celá táto oáza oddychu je presne taká ako má byť.

ďalej, pred Domom kultúry, to už nechám na vaše posúdenie. Pocta Konradovi Gaalovi a jeho zvonolejárskej dielni - to je plastika pred Radnicou. Najnovší prírastok do rodiny sôch a pamätníkov v centre mesta. Je moderná, určite zaujme interaktívnou možnosťou zazvoniť si a výborné je aj výber miesta. Patrí pod kostol, v ktorého veži sú zvonky, ktoré v jeho dielni vyrobili. Už iba vymyslieť, ako zastaviť

MESIACE V KALENDÁRI

Kalendárny rok je rozdelený na 12 mesiacov. Každý z nich má svoj prívlastok a ku každému sa viaže množstvo pranostiek. Odzrkadľujú sa v nich múdrosť a skúsenosti našich predkov. pozývam vás na rýchlu prechádzku kalendárom. Na chvíľu sa počas nej zastavíme pri každom z 12 mesiacov.

JANUÁR: Je medzinárodným mesiacom kreativity. Jeho častým prívlastkom je aj mesiac chladu. Súčasťou kalendára sa stal okolo roku 700 pred n.l. Dovtedy mali Rimania iba 10 mesiacov. Kráľ Numa Pompilius pridal január a február. Január nahradil ako prvý mesiac v roku marec. Január je pomenovaný podľa Jana, rímskeho boha dverí a brán, začiatku a konca, preto býval zobrazovaný s dvomi tvármi – jednou hľadieť do minulosti, druhou do budúcnosti. A čo hovoria januárové pranostiky? „Na Nový rok blato, na Veľkú noc sneh.“ alebo „Svätý Pavel (25.1.) jasný prináša rok šťastný.“

FEBRUÁR: Asi len málokto vie, že február je mesiacom zubov. Je známy tým že má 28 dní a v prestupných rokoch 29 dní. Trikrát v histórii ale mal 30 dní. V tento mesiac sa konali rôzne očistné slávnosti od rôznych chorôb (lat. februaria – horúčka) Je to aj čas veselých fašiangov a karnevalov nám poskytuje zábavu, bláznom slobodu, aspoň raz za rok sa môžeme ukryť za nejakú masku. Vo februári začína 40 – denný pôst. 14.2. máme svätého Valentína, sviatok všetkých zaľúbených. Podľa pranostiek: „Ak je na Hromnice mráz, bude ich ešte päťdesiat ráz.“ či „Keď je suchý február, je mokrá august.“

MAREC: Na rozdiel od februára, asi každý vie, že marec je mesiacom knihy. To platí od roku 1955. Od roku 1989 sa prívlastok rozšíril aj o internet. Okolo 21. marca dochádza k jarnej rovnodennosti. Názov dostal od boha vojny Marta, ktorému bol zasvätený. V marci oslavujú meniny Jozefovia. Už naši dedovia a babky si všimli, že: „Na svätého Gregora letia bociany od mora.“ ale aj „Vidíš v marci chlapa nahatého, volíš vidieť vlka chlpátého.“

APRÍL: 4. mesiac v roku je bohatý na prívlastky. Je to mesiac lesov, ale aj mesiac bláznov a géniov. Začína sa dňom bláznov. Je typicky častými zmenami počasia. Pripomíname si v ňom Svetový deň zdravia, Deň Zeme, alebo Deň narcisov - boja proti rakovine. A pravidelne na apríl pripadajú aj Veľkonočné sviatky. Aj pranostiky upozorňujú na začiatok poľnohospodárskych prác: „Začiatkom apríla opíľuj suché konáre, budú dobre lekváre.“ a „Teplé noci v aprílu, požehnanie ovociu i vínu.“

MÁJ: Mesiac lásky sa začína sviatkom práce. Zasvätený bol bohyni kvetov Maji. Prebúdajúca sa príroda robí máj jedným z najkrajších mesiacov v roku. Peknou tradíciou je stavenie májov. Druhá májová nedeľa je Dňom matiek. 8. mája si pripomíname koniec 2. svetovej vojny. Svoje špeciálne dni majú v máji: Červený kríž, rodina, mlieko aj džez. Pranostiky pripomínajú Pankráca, Serváca a Bonifáca, ale nielen nich: „Keď sa na Želmúry včely začnú rojiť, dobrá ovca sa už môže dojiť.“ alebo: „Májová kvapka za dukát stojí.“

JÚN: Nie náhodou začína Medzinárodným dňom detí. Mladosť má už vo svojom názve - iuniores, po latinsky mládež. Je mesiacom poľovníctva a ochrany prírody. Z meninových oslávencov si zmienku zaslúžia Ján, Peter a Pavol. Školákom sa končí školský rok a nám všetkým sa začína leto. Podľa medzinárodného výskumu je to najobľúbenejší mesiac v roku. Okrem pranostiky o Medardovej kvapke, tie ďalšie: „Ladislav huby sial, Peter, Pavel ich pozberal.“ alebo: „Aký jún, taký december.“

Zaujímavosti o mesiacoch z druhej polovice roka sa dozviete v najbližšom čísle vášho Patriota.

- leb -

HISTÓRIA A SÚČASNOSŤ SPIŠSKEJ NOVEJ VSI

SPIŠSKÉ POCHÚTKY PATRIOTA - PENZIÓN LESNICA V SLOVENSKOM RAJI

Ak si chcete vychutnať dobré jedlo, predovšetkým domáce slovenské špeciality, v lone nádhornej prírody Slovenského raja, zavítajte do penziónu Lesnica.

Reštaurácia Lesnica vám udrie do očí hned vedľa parkoviska v stredisku Čingov, na začiatku vstupnej brány do Slovenského raja. Jej špecifikom je, že sa tam pripravujú výlučne jedlá zo slovenských surovín. „Ponúkame typickú slovenskú kuchyňu. Medzi naše špeciality patria klasické domáce pirohy a domáce halušky. O tieto dve jedlá, ktoré vlastnoručne pripravujú naše ženy v kuchyni je najväčší záujem,“

uviedol majiteľ penziónu Lesnica Ján Džubák. Turisti, ktorí prídu po túre v lete do Lesnice vysmädnutí siahnu najčastejšie po pive, alebo kofole. „V zime letí hriatô. Je to aperitív z vodky, karamelizovaného cukru a podáva sa to teplé,“ vysvetlil Džubák. Súčasný majiteľ odkúpil reštauráciu v roku 2007. Ako všetci, tvrdí: „Vsadili sme na kvalitu jedál a nápojov.“ Ako sa im to darí, je veľmi jednoduché vyskú-

šať. Naša skúsenosť hovorí, že sa to opláti.

V Lesnici platí heslo náš zákazník, náš pán. „Našou prioritou je aj kvalitný personál. Nedá sa len navariť dobré jedlo a pomúknúť ho slabšou obsluhou pri stole. Treba tomu dať posledný punc, aby sa u nás zákazník cítil ako hosť a nie, akoby nám bol na obtiaž,“ ozrejmil šéf vychýreného penziónu. Ako sám majiteľ Lesnice tvrdí, núdzu o stálych,

verných zákazníkov nemá. „Najlepšou reklamou je spokojný zákazník. Najviac sa nám preto osvedčila samoreklama. Z každej jednej akcie nám vznikajú ďalšie objednávky. Dobré ohlasy máme od našich hostí, ktorí reštauráciu odporučili svojim priateľom, rodným prislušníkum, kolegom a známym,“ spokojne vysvetľuje Ján Džubák. V Lesnici si prídu na svoje aj ľudia, ktorí si po dobrom jedle radi zapália svoju obľúbenú cigaretu, ale i nefajčiari. „Máme hlavnú reštauráciu, malý salónik, kde sa nefajčí.

Pre fajčiarov je zimná záhrada. V lete sedí najviac návštevníkov na letnej terase, kde sa počas horúcich dní schladia v tieni

stromov.“ Jednoducho povedané Lesnica je pripravená uspokojiť svojich hostí v každom ročnom období. (sim)

KRÍŽOVKA

Grécky filozof Sókratés o úcte k starobe:

(TAJNÍČKA I., TAJNÍČKA II., TAJNÍČKA III.) pevnou skalou (TAJNÍČKA IV., TAJNÍČKA V.)

Autor: Albin Medúz

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

Vodorovne: A: zomriem, vulgárne - gymnastka vo vode - český básnik (Vítězslav). **B:** ruská rieka (aj ryba) - Michal - podoba - rumunský kočovný cigán - Arnold, domácky. **C:** klobúk, ľudovo - TAJNÍČKA I. - chovateľ psov. **D:** modli sa, po latinsky - vidina - francovka - zaspia - smútil, básnicko - ženské meno. **E:** druh astrovitej rastliny - pozn. značka (Olomouc) - ja, po nemecky - citoslovce posmechu - hlávkové zeleniny. **F:** vrcholný výkon - dravý vták - biele spodné kňazské rúcho - kľud. **G:** vtkávam inými niťami - verejný prospech, úrad. skratka - pocikávam. **H:** predpona záporu - navoz navyše - anapest - latkujem, po česky - materská škola, skr. **I:** kryt tovaru - jest', žrať, po anglicky - nerast modrej farby - mím, po česky - jeden zo synov Abraháma. **J:** Tomáš, domácky - jestvuje, po nemecky - citoslovce bolesti - TAJNÍČKA III. - značka jemnej múky - ľud, po česky - juhoslovan. **K:** arzén, ch. značka - predavači mlieka - hviezdársky uhlomer - škola akrobatov, skr.

Zvisle: 1: krátky kabát - kosák, po česky - hudobná značka. **2:** kilometer - umenie, po anglicky - grécky boh podsvetia. **3:** veľká zasadacia sieň - čist. prostriedok na okná - milimeter. **4:** pukotal - značka lietadiel (Iljušin). **5:** M, foneticky - druh tenkého papiera, tlačiar. - voľakde. **6:** moja, po latinsky - používate hrubé výrazy. **7:** mesto v západných Čechách - obec známa jaskyňou - opuch, po česky. **8:** udrelo nohou - TAJNÍČKA IV. - španielska vychovateľka. **9:** žart - povrchová baňa - zelenomodrá farba. **10:** buď pochválený, po latinsky - kaukazská horská osada (aj aul) - potomkovia. **11:** hlboký mužský hlas - ruská rybacia polievka - svadobný venček. **12:** grécky boh lásky - vlas - Pavol, po latinsky. **13:** kučery, básnicko - TAJNÍČKA V. - ten, po rusky. **14:** hliník, ch. značka - pradiem - rímsky boh lásky. **15:** zn. šport. obuvi - narozprávalo hlúposti, prenesene - **16:** S, foneticky - Jožo, po česky, ľudovo - známa bratislavská socha. **17:** TAJNÍČKA II. - podá. **18:** je vo vare - zväz, po rusky - pozn. značka, (Sabinov). **19:** značka lietadiel (Antonov) - úrad, po nemecky - diplomatický protest. **20:** papagáj - anglický spoločenský tanec - kožušinová čiapka, po rusky.

Pomôcky: Astroláb, Ave, Demarš, Erebos, Ezau, Jasov, Nezval, Olas, Ora, Pelr, Stoklas, Yam.

RECEPTY DO STAREJ MACERI

KVAŠNA KAPUSTA

Moja babka a dzedo z otcovej strany byvali na Vetrovej ulici v Levoči, mali malý domček, dvorik, na ktorom babka pestovala zeleninu, chlevek s dvoma švinkami a za mestom smerom na Levočské luky aj zahradku, jak še fteďy hvarelô - kapušnicu. A tak furt, keď še kapusta zaviazala a opalil ju peršší dušičkový mraz prišol čas narobíc kvašnu kapustu na ďalší rok. Bo gruľe, slanina, kapusta a pavuky buli v každej poradnej pivnici.

Co im bulo treba?

Kapustu, listy z viniča, soľ, caly peper, bobkový list, jablučka kormošky a cebuľu, hubľik a dreveny sud na kapustu

Jak to robili?

V škoľe sme še učili, že: „Del'ba práce bola pokrokom ľudstva“. Ta to mušeli bic moji stari rodziče bars pokrokovy, bo mali totu robotu podzelenú a každý znal, co budze robic. Dzeň predtym, večar najstarší syn vycahnul sud a ochabil ho na dufarce. Babka stanula rano zo šľepkami a keď dzedo ešči spal, nakrajala do vajdľingu cebuľu, kormošky, pridala caly peper a soľ a cale to pomješala, žeby bulo rovnomerne rozdzeľene. Keď začala hubľac kapustu, až to v kuchni rapčelo, rinčelo a čerčelo, stanul aj dzedo, prežehnal še pred svojim oltarikom, vycahnul z neho domacu šljivovicu, udrel jeden poldecak, vybral lavor, na šporhelce ohral vodu a poradne sebe umyl a utrel nohy. Babka dala na spodek suda listy z viniča, nasypala perššu vrstvu kapusty a dzedo začal tlačic. Krucil še, ľem tak, f spodnych gačoch po sudze a vyšpevoval sebe, podľa toho, jak vladal a jaku mal ryhľosc budz „A ja taka dzivečka, cingil'ingi bom“, keď trebalo zryhľic „Tam okolo Levoči, tam še voda točí“ a keď spomalic ta „A od Prešova f tym poľu“. Babka po dvoch, troch verstoch prispala zmes z vajdľingu a dzedo še pomalíčky začal vynarac zo suda, bo kapusty pribudalo a keď mušela babka z harčekom odčerpavac zo suda vodu, bulo jasne, že pomaly budze natlačeno. Nakonec dali na verch taky špecialny kameň, na sújdy do pivnice položili foršne a pomaly zoš-udrikali sud dole. Kapuscica mohla kvašic a dzedo mal fajne vyščipane, aľe zdrave nohy.

KVAŠNA KAPUSTA S UDZENU STRIGU

Šicke znace, že čím dlhší, tym je kapusta kvašnejša. A tak pred Vianocami, kedy ešči bula kapuscica ľem tak kušičko kvašna, robila babka furt na „Stridzedni“ peršší recept. Ta sprobujce aj vy.

Co jej bulo treba?

Kvašnu kapustu, cebuľu, šmal'ec, jabluka, biele vinko, fšelijake korenja, udzeny bočik a šmetanku

Jak to robila?

Na šmalci spenila cebuľu, pridala kapustu a das pol hodziny dušila a sem tam podľevala z vodu. Medzitym ošupala jablučka, vybrala kostky a narezane na kvartelky namočila do vina. Fteďy ľecela Pezinska perla. Na panvici opekla na rezanky nakrajany, fajne prerostnuty bočik a keď še začali falatky krucic, pridala to do harenca s kapustu. Osolila, opeprila, rucila tam aj klinček a borieľku a keďše to dobre premješalo zaľala to cale s kyslu šmetanu.

Dzede nakrajal hľeba a šicke dzeci, co nebuli rozbehane po švece sebe šedli kolo stola a čapali, až še im za ušami robili gunče.

A nakonec sebe zapišce za uši, ľudze: CALUČKU ŽIMU KAŽDY ZDRAVY BUDZE. STAČI KEDZ MA KVAŠNU KAPUSTU V SUDZE

Michal Buza starší

Prezident Slovenského zväzu psích záprahov je Spišiak zo Smižian – Michal Kuvik

Ľudia a psy spolu nežijú už dlhé stáročia. Ved' nie nadarmo sa hovorí, že pes je najlepším priateľom človeka. A naďalej komu nehostinnom severe to platí dvojnásobne. Ľudia tam psov využívajú ako pomocníkov pri love, ale aj pri ich preprave, či prevoze tovaru. A práve tu niekde vznikol nádherný šport, ktorý v sebe snúbi spojenie psa a človeka - psie záprahy. A vedeli ste, že jeden z najúspešnejších slovenských mašérov je Spišiak? S Michalom Kuvikom sme sa nielen o psoch porozprávali.

Ako ste sa dostali k tomuto nádhernému športu?

Ja som už od mlada veľmi aktívne športoval. Najprv to bola cyklistika, kde som to dotiahol až na reprezentačnú úroveň, neskôr horolezectvo či skialpinizmus. A raz mi moja kámoška vyzrávala o úžasných psoch s rozdielnymi očami, ktorých stretla v Alpách, o huskyoch. Mňa to zaujalo a keďže som sa rozhodol skončiť s aktívnym športom, netrvalo dlho a už sa mi okolo nôh obšmieval môj prvý husky - Bianka. Sprvoti sme spolu chodili do prírody, no neskôr sme sa v Závažnej Porube náhodou zúčastnili pretekov a vyhrali sme ich. Vtedy to bolo ešte na jeseň, bol to beh s pripnutou Biankou na páse. Spoznal som zaujímavých ľudí, šli sme na ďalšie preteky, a tak sa to všetko začalo.

Prečo práve tento šport, čo vás na ňom najviac fascinuje?

V prvom rade to nie je ani tak šport, čo mi na tom učarovalo najviac. Je to akýsi návrat k podstate bytia - k prírode. Až po-

tom prichádza súťažná zložka. V zime sú to záprahy, alebo bežky so psom, v nezasnežených mesiacoch rôzne behy, či preteky s kárami. Podstatná je súhra všetkých v tíme, pretože na tom veľmi záleží.

Čo všetko to obnáša?

Tak toho je naozaj strašne veľa. V prvom rade je to pociťovaný tréning so psikom. Musíte si ku každému vybudovať vzťah, vzájomnú dôveru a rešpekt, bez toho ste na trati stratení. Títo „hafani“ potrebujú kvalitnú stravu, ktorú si pripravujeme sami. A v neposlednom rade je tu kopec technických záležitostí, bez ktorých by sme sa nepohli. Prepravné príviesne vozíky s výbavou pre venčenie psov, sane, bežky, káry na jeseň. To všetko si musíte zaobstarat', ak chcete byť dobrým mašérom.

O vás vieme, že skutočne dobrým mašérom ste. Stali ste sa dokonca prezidentom Slovenského zväzu psích záprahov. Tomu museli predchádzať úspechy. Pochváľte sa, čo ste spolu so svojimi psami dosiahli?

Najprv sme museli veľakrát prehrať, aby sme začali aj vyhrať. Ale to pretekánie hlavne v zimných strediskách stojí za to. Rekapitulácia by bola dlhá, no vyhral som 9 - etapové šprintérske preteky Trophé Savoy. Ako už prezrádza názov, konali sa v Savojských Alpách a bolo to len o drsnej, no nádherej prírode, jednom psovi a jazdcovi na bežkách. Taktiež sme triumfovali i na najdlhších svetových etapových pretekoch Pyrena. Išlo o prechod Pyrenejami, od Atlantiku až po Stredozemné more. Preteky trvali celý mesiac s bivakmi po trase. Opäť sa to konalo v lone prírody, no tentokrát som mal okrem bežiek, saní na bivak a stravu, až troch psích pomocníkov. A ako roky plynú, trofejí pribúda. Už ich ani nemám doma kde skladať, a tak sú niektoré poháre vystavené aj v smižianskej knižnici. No nie sú dôležité víťazstvá a poháre, ale vzťahy, ktoré si človek vybuduje s ľuďmi z rôznych kútov sveta.

Aké psy sú na tieto disciplíny vhodné a prečo?

Vhodné sú všetky psy bez rozdielu, ide o vzťah s majiteľom a o tréning. Takže okrem severských plemien sa behá aj so stavačmi, pointerami, križencami alebo teriérmi. No najvyššiu športovú úroveň a výkon dosahujú husky a križence, šľachtené na výkon. Podobne ako u koní existujú rôzne športové línie záprahových psov.

Aká je na Spiši tradícia v pestovaní tohto športu a čo všetko sa na Spiši či Slovensku organizuje?

Na Spiši sú dva kluby. V Poprade a Smižianoch sú združení nadšenci tohto športu.

Blízko je aj Bardejov a na Slovensku je dohromady 14 klubov, v ktorých je registrovaných 128 aktívnych pretekárov. Slovenská republika každoročne usporadúva na jeseň i v zime preteky s medzinárodnou účasťou a náš zväz je aktívnym členom medzinárodných organizácií. Čo sa týka Spiša, pravidelne tu v súčinnosti s klubom ARCHING organizujeme jesenné závody v rámci Majstrovstiev SR, Vyšehradského pohára i svetového pohára IFSS a má to úspech. I touto cestou chcem poďakovať všetkým, ktorí nás akoukoľvek formou podporili. **-ob-**

Predstavujeme „malé športy“ - Parašutizmus

Požičovňa oblohy na spišský spôsob

Ľudia už od pradávna túžili vyrovnat' sa vtákom a vzlietnuť k výšinám. Ako prvé to skúšalo grécke mytologické duo Daidalos a Ikaros, a ich sen sa napriek tragickému koncu druhého z nich stal nakoniec skutočnosťou. Aj na Spiši máme novodobých Daidalov a pevne veríme, že ani jeden z nich nedopadne ako Ikaros... Tí však nasledujú iného slovenského konštruktéra a vynálezcu. Štefan Banič vynašiel padák a celý spišský profitím - CompactSkydive mu je za to iste vďačný.

Spišský parašutistický tím má široký diapazón činností

Tento spišskonovoveský „manšaft“ vznikol v roku 1996 a má rozložený svoj hlavný stan, ako inak, na letisku. Compact Skydive zabezpečuje komplexné služby v oblasti športového a rekreačného parašutizmu. A čo to v praxi znamená? „Náš tím má široký záber. Organizujeme takmer všetko, čo sa parašutizmu týka. Môžete u nás navštíviť parašutistickú školu, kde vás naučíme skákať. Pre tých, ktorým sa učiť nechce a hľadajú len čistý adrenalín, je tu možnosť tandemových

zoskokov so skúsenými parašutistami. Taktiež organizujeme a vystupujeme na rôznych spoločensko - kultúrnych podujatiach, robíme reklamné a propagačné zoskoky. Každoročne pripravujeme hromadné stretnutia skydive-rov medzinárodného charakteru pod názvom Helicopter Boogie, tréningové kempy, či firemné dni. Sme hlavným organizátorom a zakladateľom Slovenskej parašutistickej ligy v kráľovskej disciplíne parašutizmu - presnosti pristátia, kde pravidelne obsadzujeme medailové miesta,“ vymenoval pestrú škálu činností spišskonovoveských

parašutistov Peter Slivovský, hlavný inštruktor, reprezentant SR a vicemajster sveta.

So skúsenými profesionálmi priamo k oblohe

Peter Slivovský nie je jediným nositeľom kvality, pri ktorom môžete nechať prirodzený strach zo skákania pred bránami letiska. Compact skydive je tím zložený zo špičkových profesionálov. Ich inštruktori majú za sebou úctyhodné číslo zoskokov, úspešne zosadli na zem vo viac ako 12 000 prípadoch. Emil Petro je taktiež reprezentant SR a navyše majster našej krajiny v ParaSki, duo vzdušných kameramanov Hrebenár - Pitnica sú držiteľmi slovenských big way rekordov a i celý zvyšný tím sa môže pochváliť radom úspechov. „My všetci tvoríme úžasný parašutistický orchester. V tomto roku sa nám podarilo úspešne reprezentovať Slovensko na prestížnej súťaži RedBull lake jump challenge, konanej na známom jazere Bodensee, ktoré leží na hranici Rakúska, Nemecka a Švajčiarska. Bola to medzinárodná súťaž, kde sa stretlo 10 tímov. Táto súťaž je výnimočná tým, že každý zoskok bol na inom mieste, ktorý sme videli prvýkrát až zhora a doskočiská boli umiestňované na plávajúcich pontónoch

alebo na brehu jazera, takže sa bolo potrebné rýchlo zorientovať a sústrediť sa na presnosť pristátia, aby sme sa neokúpali. A ako už názov hovorí, bola to poriadna výzva. COMPACT Skydive TEAM si vyskákala 2. miesto. Súčasne boli vyhodnotené jednotlivé výkony, kde sa mi podarilo vybojovať bronz. Bola to aj pre mňa ozajstná výzva a pochopil som, že táto disciplína môže mať aj takúto zaujímavú podobu. Bolo celkom milé, že ceny nám odovzdával svetoznámy Felix Baumgartner. Ale výsledky sú len odrazom toho, aký sme tím a aké máme podmienky. Máme obrovskú výhodu v tom, kde sa naše mesto nachádza. Blízko sú Tatry, je tu prenádherný Slovenský raj a verte, že zhora to všetko vyzerá úplne inak. Asi vás nemusím presviedčať, že krajšie. Ale nech sa páči, všetci sú pozvaní. Už od ôsmich rokov, chlapci či dievčence, stačí nábrať odvahu a prísť k nám,“ pozýva na spišskonovoveské letisko, kde

hrdo stojí aj ich technická flotila (dve lietadlá typu Cessna a dva vrtuľníky), Peter Slivovský. A čo takáto „sranda“ stojí? „Robíme aj „darčekové balenia“, no kompletný cenník nájdete na našej webovej stránke www.compact.sk. V prvom rade by som však chcel poďakovať oblohe, ktorá nám dovoľí si stále nejaký ten jej kúsok požiť, umožní nám robiť to, čo milujeme a zažiť stále nové neopakovateľné, silné a veľké zážitky. V druhom rade ďakujem všetkým tým, ktorí nám fandi, nekladú prekážky a tešia sa spolu s nami z každého slnečného dňa. Určite je však našou snahou, aby každý, kto sa k nám pridá a vyskúša ten neuveriteľný pocit, odchádzal z letiska spokojný a plný dojmov. A zaručujem vám, 90 percent sa k nám vráti. Ak sa totiž do tohto zamilujete, je to láska na celý život,“ romanticky ukončil naše rozprávanie o spišskonovoveskej požičovni oblohy Peter Slivovský. **-ob-**

Spišiaci v KHL robia nášmu mestu skvelú reklamu

Spišská Nová Ves je napriek súčasným problémom hlavne hokejovým mestom. Vychovala nejedného extraligistu, či reprezentanta, jej odchovanci brádzili a brádzia ľady celého sveta.

D unenie mantinelov v slávnej NHL zažili na vlastnej koži Ladislav Karabín, ktorý si v sezóne 1993/94 deväťkrát bez bodového zápisu obliekol dres pittsburských tučňakov. Ako chutí gól v najprestížnejšej súťaži sveta zažil ako jediný Spišskonovovešťan - Lubo Viac v drese Vancouveru Canucks. V súčasnosti žiaden Spišiak v kluboch NHL nepôsobí, no svoje zastúpenie majú Spišiaci v kvalitatívnom hokejovom leveli číslo dva, v Kontinentálnej hokejovej lige. Slovanistické farby háji trio Bakoš - L. Hudáček - Sersen a

úvod KHL odchytil v ďalekom Novosibirsku Liborov brat, Július Hudáček.

Julovi ruže v Rusku nekvitli, Libor sa zatiaľ trápi

Bratské duo Hudáčkovcov pamätá aj lepšie časy ako je táto sezóna. Prelomovým sa pre nich stal rok 2012, kedy sa dokonca Harichovce, obec, kde majú svoj domov, razom premenila na Hudáčkovce. Mali to na svedomí vydarené majstrovstvá sveta v Helsinkách, kde hlavne Libor žiaril ako kométa. Nezabudnuteľným sa stal hlavne jeho gól v semifinále, kto-

rým definitívne zrazil Čechov na kolená. Aj Julo mal za sebou skvelú sezónu. Vo švédskom Södertälje si „vychytil“ lukratívny kontrakt na ďalekej Sibíri a zdalo sa, že ich kariéra naberá úspešný smer. Prišla však sezóna 2013/2014 a razom je všetko inak. Julo v Sibire Novosibirsk veľmi rýchlo pochopil, že ruská zmluva je len zdroptom papiera a po nezhodách s trénerom, ktorým dodnes nerozumie, kontrakt predčasne ukončil. Komcom novembra sa mu podarilo podpísať zmluvu s Pardubicami a tak si zachytá v českej extralige. Brat Libor síce v Slovane-

rodákom z Gelnice, ale je tiež úzko spojený s novoveským hokejom. 28-ročného obrancu draftoval v roku 2004 slávny Pittsburgh Penguins, no dres s tučňiakom si nikdy neobliekol. Patrí však aj v tejto sezóne medzi defenzívne opory Slovana ako i slovenskej reprezentácie. Na nedávnom zbrabranom Nemeckom pohári sa stal najlepším strelcom slovenského tímu a ako jeden z mála si vyslúžil od trénera Vůjteka slová chvály, čo je pred olympiádou dobrá správa. Martin Bakoš je ďalším novoveským mladíkom, ktorý sa predstavuje v KHL. Štvornásobný slovenský reprezentant má v tíme pri pretlaku ľavých krídel ťažkú pozíciu,

Sersen oporou defenzívy, Bakoš pendluje medzi farmou a A - tímom.

Dres s harvardským orlom na prsiach obliekajú aj ďalší Spišiaci. Michal Sersen je síce

no vždy ak sa dostane do útoku „mladých pušiek“ Slovana, snaží sa robiť riadne vetry v útočných tretinách súperov. V prebiehajúcej sezóne pendluje medzi Bratislavou a Skalicou, kde má Slovan svoju farmu. Ako sme už vyššie spomínali náš hokejový klub dokáže aj v skromných podmienkach vychovať skvelých hráčov. Zamerali sme sa na chalanov, ktorý naše mesto reprezentujú v najprestížnejších ligách sveta. Nech sú pre mladučkých Spišskonovovešťanov vzorom a príkladom. Veríme, že v juniórke, doraste, či v prípravkách korčuľuje ďalší Vaic či Sersen. Novoveský hokej ich bude potrebovať ako soľ. **-ob-**

rodákom z Gelnice, ale je tiež úzko spojený s novoveským hokejom. 28-ročného obrancu draftoval v roku 2004 slávny Pittsburgh Penguins, no dres s tučňiakom si nikdy neobliekol. Patrí však aj v tejto sezóne medzi defenzívne opory Slovana ako i slovenskej reprezentácie. Na nedávnom zbrabranom Nemeckom pohári sa stal najlepším strelcom slovenského tímu a ako jeden z mála si vyslúžil od trénera Vůjteka slová chvály, čo je pred olympiádou dobrá správa. Martin Bakoš je ďalším novoveským mladíkom, ktorý sa predstavuje v KHL. Štvornásobný slovenský reprezentant má v tíme pri pretlaku ľavých krídel ťažkú pozíciu,

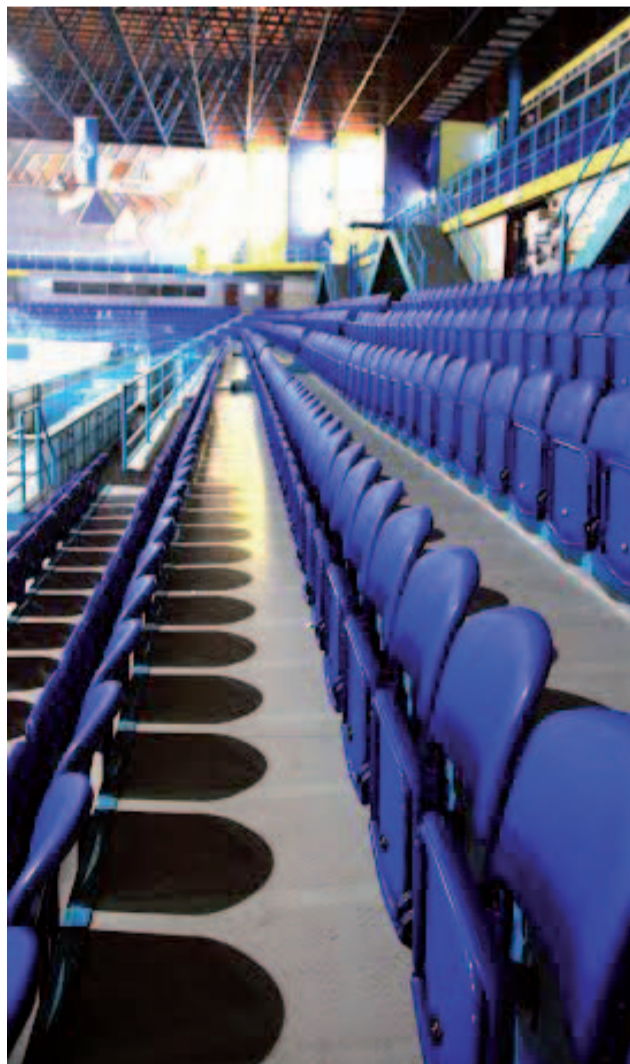
Kam si zmizol spišskonovoveský fanúšik?

Bolí, že to časy, keď sa v našom meste predávali lístky na športové podujatia ako teplé rožky. Tí najskôr narodení si pamätajú na plný futbalový štadión, stredný vek si spomína na pretrieskaný zimný štadión a nedávnu históriu písala aj plná basketbalová hala. Fanúšik však pomaly, ale isto zo športovísk mizne. Čo sa stalo s jeho patriotskou dušou?

Na Spiši je veľmi dobre známy výrok „šicko zo šickym skapčano“. Pre tých, ktorým je spiština cudzia, to znamená, že všetko so všetkým súvisí, a inak tomu nie je ani v tomto prípade. Ísť do hĺbky a podstaty diváckeho odlivu by si žiadalo elaborát na celých osem strán nášho mesačníka, a preto sa pokúsime odhaliť len tie najvypuklejšie problémy, ktoré kvária túto oblasť. Začneme pri najpopulárnejšom slovenskom, ale do nedávna i spišskonovoveskom športe - hokeji. Ako sme už spomínali, časy nie dávno minulé si pamätajú preplnený štadión, atmosféru, ktorá vzbudzovala rešpekt a vyvolávala zimomriavky. Hrala sa extraliga, hokejový svätostánok dostal nový šat, na hokej chodili tisícky ľudí. Potom však „došli“ peniaze, Spišská padla do prvej ligy a návštevnícka krivka začala padať nadol. Najprv pomaly, pretože vedenie sa aspoň naoko snažilo o opätovný návrat, no neskôr, keď už verejnosť pochopila, že je stále kľamaná, dosiahla skoro na úplné dno. A neboli to len chýbajúce

peniaze, na ktoré sa všetci tak radi vyhovárajú, čo zrazili divácky záujem na kolená. Bola to hlavne nedôvera, ktorá bola zasiata do srdca spišskonovoveského fanúšika a dodnes je tam hlboko zakorenená. A aj keď sa v hokeji veci pomaly dávajú dohromady, potrvá ešte dlhý čas, kým sa návštevy vyšplhajú nad číslo začínajúce číslicou tisíc.

Úplne iné starosti mal do nedávna šport číslo jeden v našom meste basketbal. V minulej sezóne sa nezriedka stávalo, že kasy hlásili - vypredané a kapacitne tisícova hala jednoducho nestačila. Do fanúšikovských srdca sa pozitívne vryl i novovzniknutý ženský basketbalový tím Rücon. Oba tímy sa za priazeň odvdáčili vzácnymi bronzovými medailami, no oba čakalo horúce leto. Muži prešli finančným očistcom, zahraničná kvalita odišla a s ňou pomaly aj spišskonovoveský divák. Ale ruku na srdce, ľudia sú už raz takí. Nebavia ich prehry, frustrujú ich osobné porážky, a ak sa majú dívať ešte aj na tie športové, tak do haly radšej neprídu. No basketbalisti si to

naozaj nezaslúžia. „Už od leta hráme s fanúšikmi nášho klubu fér hru. Snažili sme sa im vysvetliť príčiny, pre ktoré sme nemohli zložiť v tomto roku výnimočný káder. Preto ma veľmi mrzí ich odliv. Práve teraz sa však ukazuje, a pevne verím, že ukáže, ich srdiečko a patriotizmus. Basketbalisti fanúšika veľmi potrebujú, nie je to len fráza. Basketbal sa hrá pre ľudí a my si tých našich veľmi vážime a potrebujeme,“ podotkol Rast'o Javorský, člen VV BK 04 AC LB SNV. A fanúšika potrebuje aj ženský Rücon. Baby trošku doplatili na nelichotivý stav u mužov i na málo odchovankýň, no je to na škodu, pretože v slovenskej extralige podávajú dobré výkony a vďaka nadnárodnej MEL-ke dotiahli na našu palubovku aj solídnu európsku úroveň, ktorá tu roky nebola a určite by si zaslúžila vyššie návštevnícke čísla. „Nerozumím tomu, čo sa deje. Snažíme sa hrať pekný basketbal, zápasy i súperu sú atraktívni, no aj my pociťujeme, že prázdnych miest v hale je akosi viac. Prítom v minulom roku medzi nami a fanúšikmi vznik-

lo krásne puto a ja verím, že sa stále neroztrhlo. Budeme sa snažiť prilákať svojimi výkonnými divákmi späť do haly a ja verím, že sa to podarí,“ optimisticky sa na vec pozerá elitná pivotka Spišiacok Regina Palušná. A nám neostáva nič iné, ako len zdieľať jej optimizmus. Ved' fanúšika potrebuje aj ženský extraligový volejbal, či iné kluby, ktoré v neľahkých podmienkach robia šport hlavne pre ľudí. Vykašlime sa na zákulisné reči, či vojny a vojničky športových funkcionárov. Príďme na športoviská a povzbudíme tých, ktorí robia šport nielen pre vlastné obohatenie sa, ale hlavne pre potešenie nás - fanúšikov. Nech športoviskami na všetkých úrovniach znie to magické a mohutné „Nová Ves“. Vezmime si príklad od jediného fungujúceho fanklubu na Spiši, „Šalených gebúl“, ktoré sa snažia v každom zápase vyšpičkovat' atmosféru na maximum a povzbudiť v dobrom i zlom. Ved' ako to majú napísané vo fanklubáckom slogane? „I kref i dušu svoju, za Spišsku moju...“ **-ob-**